

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum actus luxuriæ sit peccatum mortale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

Ad octavum dicendum, quod sicut propter conceptum Dei in cuius potestate sunt omnia, id quod alias dicitur furtum, fuit non furtum filii Israel Aegyptios spoliantibus, ut dicitur Exod. 12. ita & propter auctoritatem ipsius Dei qui est supra legem matrimonii, concubitus ille non dicitur fornicarius qui alias fornicarius fuisse, unde dicitur uxor fornicationum, & fornicationum filii, non quia tunc esset fornicatio sed quia alias fornicatio fuisse.

Ad nonum dicendum, quod uirginitas seu perpetua continentia non opponitur luxurie sicut extremum: sed sicut medium, eo quod medium in uirtutibus non accipitur secundum quantitatem: sed secundum rationem rectam, ut de magnanimo Philosophus dicit in 4. Ethic. Extremum autem secundum diminutionem est, si quis propter rationem rectam a carnali commotione abstineret, ut patet in eo qui debuit uxoris reddere contentum, uel qui abstinet propter aliquam reuerentiam demonum, sicut nigromantici & uirgines ueliales.

ARTICVLVS II.

Verum omnis actus luxurie sit peccatum mortale.

Secundo queritur, utrum omnis actus luxurie sit peccatum mortale. & utrum non: quia super illud 1. Tim. 4. Pietas ad omnia utilis est, dicit Glossa Ambrosii. Omnis summa disciplina Christiana in misericordia & pietate est, quam aliquis sequens si lubricum carnis patitur, sine dubio uapulabit, non tamen peribit: sed quicumque peccat mortaliter non solum uapulat: sed perit. ergo non quicumque patitur lubricum carnis per actum luxurie mortaliter peccat.

¶ 1. Præ. Omne peccatum mortale alicui præcepto diuinae legis contrariatur: sed inter peccata luxurie solum adulterium præcepto legis contrariatur, illi. Præcepto. Non moechaberis. ergo solum adulterium inter actus luxurie est peccatum mortale. Sed dicendum, quod in prohibitione moechiae, id est adulterii intelligitur prohibitio omnis illiciti concubitus. ¶ 3. Sed contra, in prohibitione maioris peccati, non intelligitur prohibitio minoris peccati: sed adulterium est maius peccatum mortale alicui præcepto. ergo in prohibitione adulterii non intelligitur prohibitio simplicis fornicationis.

¶ 4. Præ. Omne peccatum mortale contrariatur charitati. per quam est actus uirtutis. secundum illud 1. Io. 3. Trāslati sumus de morte ad uitā. quia diligimus fratres: sed simplex fornicatio non contrariatur neque dilectioni Dei. quia non est peccatum in Deū, neque est dilectioni proximi: quia proximo non facit iniuriā. Mulier. n. sui iuris existens quod in actum simplicis fornicationis consentit, iniuriam non patitur: quia nullus patitur iniuriam uolens, ut Philosophus dicit in 5. Ethicor. ergo fornicatio secundum suum genus non est peccatum mortale.

¶ 5. Præ. Iudicium dicitur in lib. de Summo bono, quod si delectatio fornicationis plus delectat hominem quam amor castitatis. adhuc peccatum regnat in homine. Ex quo uis, quod fornicatio simul possit esse in homine cum uirtute castitatis: sed nullum peccatum mortale potest esse simul in homine cum uirtute. ergo fornicatio non est peccatum mortale.

¶ 6. Præ. Peccatum aliquod dupliciter minoratur, uno modo, per infirmitatem hominis alio modo, per magnitudinem impugnationis: sed homo patitur maiorem debilitatem circa peccatum luxurie quam circa peccatum gula, quia generatiua, ad quam pertinet peccatum luxurie, non solum est corrupta sicut nutritiua ad quam pertinet peccatum gula: sed etiam est infecta. Similiter etiam maior est impugnatione ex parte hostis circa luxuriam quam circa gulam: quia praecipue diabolus

impugnat hominem de luxuria: ut patet per illud quod dicitur Iob 14. Virtus est in lumbis eius, & potestas eius in umbilico ventris illius, quod Gregorius refert ad peccatum luxurie. ergo uidetur, quod peccatum luxurie sit minus, quam peccatum gula: ut supra dictum est. ergo non omnis actus luxurie est peccatum mortale.

¶ 7. Præ. Corruptio naturae humanae consistit in rebellionem carnis ad spiritum: sed haec rebellio consecuta est ex peccato gulae. Dicit enim Bernardus exponens id, quod habetur Genes. 3. Vidit mulier lignum, &c. quod ab inordinata concupiscentia ligni uenti consecuta est rebellio carnis ad spiritum. ergo uis nutritiua ad quam pertinet talis concupiscentia, est magis corrupta quam uis generatiua, & sic cum non omnis actus gulae sit peccatum mortale, uidetur quod multo minus omnis actus luxurie.

¶ 8. Præ. Pœna respōdet culpæ: sed maior pœna consecuta est uim nutritiuam ex peccato primi parentis, quam aliquam aliam uim animæ. Ad nutritiuam enim pertinet esurire & sitis, & alia huiusmodi quae interdum ducunt hominem usque ad mortem. ergo est maior culpa circa nutritiuam quam circa generatiuam, & sic idem quod prius.

¶ 9. Præ. Peccatum mortale esse non potest, nisi in ratione, ut per Aug. 12. de Trin. sed quandoque actus luxurie exercetur sine deliberatione rationis, sicut patet de Loth, qui ignoratè ad filias suas accessit, ut habetur Genes. 17. ergo uidetur quod actus luxurie non semper sit peccatum mortale.

¶ 10. Præ. Quia ratio absorbetur, non imputatur aliquod homini ad peccatum mortale: sed in actu luxurie tota ratio absorbetur quia, 1. Corint. 6. super illud, Qui fornicatur in corpus suum peccat, dicit Glossa hic proprie seruit anima corpori intantum, ut nihil aliud in ipso momento & experimēto tam magni flagitii cogitare homi liceat aut intendere, quia mentem capitiuam subdit ipsa submersio & absorptio libidinis, ergo ut quod actus luxurie non sit peccatum mortale.

¶ 11. Præ. Deute. 23. super illud, Non erit meretrix, &c. dicit Glossa. Ad eas prohibet accedere quatuor est uenialis turpitudine. ergo accedere ad meretricem est peccatum ueniale.

¶ 12. Præ. Commissio maris & feminae ordinata est ad actum generationis & educationis proles: sed quod ex fornicario concubitu potest sequi conuenienter generatio & educatio proles. ergo non omnis fornicarius concubitus est peccatum mortale.

¶ 13. Præ. Magis impedit bonum generationis, & educationis proles, qui nunquam operi generationis intendit, quam qui ad mulierem accedit fornicario concubitu. Si ergo fornicarius concubitus esset peccatum mortale per impedimentum educationis proles, multo magis seruare continentiam esset peccatum mortale: cum per hoc totaliter generatio proles impediat.

¶ 14. Præ. Manifestum est, quod ex concubitu mulieris quod est sterilis uel uerula, generatio proles sequi non potest: sed tamen hoc quandoque fieri potest sine peccato mortali in statu matrimonii. ergo etiam alii actus luxurie ex quibus non sequitur generatio & debita educatio proles, possunt esse absque peccato mortali.

¶ 15. Præ. Mat. 5. dicitur, quod si anima fuerit trullata concupiscentia, & sit peccatum, non tamen est crimen: sed talis trullatio est actus luxurie. ergo actus luxurie non est crimen, siue peccatum mortale.

¶ 16. Præ. Delectatio fornicationis potest esse in cogitatione sola, non est peccatum mortale: sed consensus in uero

Quaest. diu. S. Tho. Y 4 male

Lib. 32. moral. cap. 11. in nouis ed. p.

In istom. 2. g. 2. m.

11. 12. ca. 12. tom. 3.

Glossa interlinearis ibi aduanda & ordinanda u. er illud omne peccatum extra corpus.

Glossa ordinata ibi ex Augusti.

AD SEPTIMUM dicendum, qd in peccato primi parentis gula fuit materiale. sed formale fuit principale peccatum superbia, quo homo noluit sub regu la diuini praecipi contineri. & ex hoc sublecuta est rebellio carnis ad spiritum, vt Aug. dicit 14. de ciuit. Dei, non autem ex vicio gula.

AD OCTAVUM dicendum, qd rebellio carnis ad spiritum, qua maxime sentitur in genitalibus membris, maior poena est quam elurios & sitis: quia ista est pure corporalis, illa est spiritualis.

AD NONVM dicendum, qd cu ad rationem pertinet consentire ad actum, sicut Aug. dicit 12. de Trini. no pot esse actus fornicationis absq; rationis deliberatione, nisi forte in eo qui vsum rationis no her. & tunc si hoc impedimentum proueniat ex causa illicita, non omnino excusatur a peccato, sicut patet de Loth qui ex ebrietate commisit incestum, nisi forte ebrietas illa contingeret ab aliis; peccato illius: sicut & in Noe accidit propter inesperienza fortitudinis vini. Si autem causa huiusmodi defectus sit absq; culpa, sic actus sequens luxuriae uel cuiuscunq; peccati, non imputatur ad peccatum, sicut patet in furiosis & amentibus.

AD X. dicendum, qd in ipso actu luxuriae ratio deliberate non pot: sed potuit ante deliberare cu consensit in actum, & ideo imputatur ei ad peccatum.

AD XI. dicendum, qd licet illa corrupta est. No enim debet dici quoru uenialis est turpitudine: sed quorum turpitudine est uenialis.

AD XII. dicendum, qd actus generationis ordinatur ad bonu speciei, quod est bonum comune. Bonu autem comune est ordinabile lege: sed bonum priuatum lubiacet ordinationi vnuscuiusq; & ideo quamuis in actu nutritiua virtutis, que ordinatur ad conseruatione indiuidui, vnusquisque possit sibi determinare cibum conuenienter sibi, tamen determinare qualis debeat esse generationis actus no pertinet ad vnumquemq; sed ad leg. slatoru, cuius est ordinare de propagatione filioru, ut et Phil. dicit in 2. Polit. lex autem non constituit quid in aliquo casu accidere possit: sed quid conuenienter esse conseruet. & ideo licet in aliquo casu possit saluari intentio naturae in actu fornicario quantum ad generatione prolis & educationis: nihilominus actus est secundu se inordinatus, & peccatu mortale.

AD XIII. dicendum, qd in statu in quo erat naedum multiplicationi humani generis non erat absq; uitio, qd aliquis ab actu generationis abstineret, tam secundum legem humanam qd secundum legem diuinam: sed tpe gratiae debet insistere magis ad spiritualem propagationem, ad quam magis apti sunt celibem vitam agentes. & ideo in hoc statu uirtuosus reputatur ab actu generationis abstinere.

AD XIV. dicendum, qd lex cois datur, non fm particularia accidentia: sed fm coem consideratione. & ideo dicitur actus ille esse contra naturam in genere luxuriae, ex quo non potest sequi generatio fm comunem speciem actus: non autem ille ex quo non potest sequi propter aliquod particulare accidens, sicut est senectus uel infirmitas.

AD XV. dicendum, qd rō illa procedit de actu luxuriae, in quo est uitium pp solam inordinatione concupiscentiae: qd tñ non excludit ordinem ultimi finis.

AD XVI. dicendum, qd consensus in id, qd est ueniale in genere suo, non est peccatu mortale. Delectatio autem fornicationis cogitata est peccatu mortale ex genere suo, sicut & ipsa fornicatio: sed qd sit ueniale

le, hoc est per accidens, propter imperfectionem actus deficiente deliberatione rationis, qua adueniente per consensum deliberatum redit ad naturam sui generis, vt sit peccatu mortale.

AD XVII. dicendum, quod sicut Phil. dicit in 10. Eth. delectationes in bonitate & malitia cosequuntur operationes delectabiles. & ideo sicut carnalis commissio no est peccatu mortale coniugato, est autem peccatu mortale non coniugato: similis etiam differentia est de delectatione, & de consensu in delectationem. Non enim potest esse grauius peccatu consensus in delectationem, quam consensus in actum, vt patet per Aug. 12. de Trinita.

AD XVIII. dicendum, quod ractus, amplexus, & oscula in quantum ordinantur ad actum fornicationis, consequuntur consensum: in quantum autem ordinantur ad solam delectationem, consequuntur consensum in delectatione, qui est peccatu mortale. & ideo utroque modo sunt peccata mortalia, quia cum huiusmodi non sint secundum speciem suam peccata mortalia, sicut fornicatio & adulterium: sed solum secundum qd ordinantur ad aliud, id est, ad consensus praedictos, ideo Apосто. non reiterauit de turpitudine & scurrilitate & stultitio: sed solum de illis qua sunt secundum se peccata mortalia.

ARTICVLVS III.

Quot & quae sint luxuriae species.

TERTIO quaeritur de speciebus luxuriae, quae sunt fornicatio, adulterium, incestus, stuprum, raptus, & vitium contra naturam. & videtur qd inconuenienter distinguantur. Diuersitas enim materiae non diuersificat speciem: sed praedicta no distinguuntur nisi secundum materiam, prout si aliquis poluit, vel coniugatam, vel virginem vel alterius conditionis mulierem. ergo praedicta non sunt diuersae species luxuriae.

¶ 1. Praet. Luxuria per se consistit circa delectationes venereas, quae sunt in commistione maris & feminae sed quod femina sit coniugata, uel soluta, uel uirgo, hoc accidit ei, ergo praedicta non differunt nisi per accidens, & si non sunt diuersae species, cum differentia per accidens non diuersificet speciem.

¶ 3. Praet. Luxuria per se opponitur temperantiae: sed aliqua praedictorum opponuntur iustitiae, praecipue adulterium, & raptus, ergo videtur quod inconuenienter ponantur species luxuriae.

SED CONTRA est, quod Magister in 4. sentent. has species assignat.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est, peccatum luxuriae dupliciter habet inordinatione. Vno quidem modo ex parte concupiscentiae, & talis inordinatio non semper facit peccatum mortale alio modo ex parte ipsius actus, qui de se est inordinatus, & sic semper est peccatu mortale. & ideo ex hac parte, ex qua est maior grauitas peccati, sumuntur species praedictae luxuriae. Est autem actus luxuriae inordinatus, aut ex hoc quod no potest sequi ex actu generatio prolis, & sic est uitium contra naturam: aut ex eo quod non potest sequi debita educatio, quia scilicet mulier non est determinata uiro, ut sit sua secundum legem matrimonij. & hoc quidem contingit tripliciter. Primo, quia simpliciter non est determinata ut sit sua, & sic est fornicatio, quae est concubitus soluti cum soluta. & dicitur a fornice, id est ab arce triumphali, quia ad huiusmodi spectacula conueniebant mulieres, quae se prostitu-

Lib. 10. c. 4. & 5. tom. 5.

Lib. 12. c. 29. tom. 1.

Li. 4. sen. dist. 41. Art. 1. & 2. praeced.

De quibus in 1. arg.